

Ympäristöministeriö
kirjaamo@ym.fi

Lausuntopyyntö 7.10.2016

**LUONNOKSET YMPÄRISTÖMINISTERIÖN JA VALTIONEUVOSTON ASETUKSIKSI
SIIRTYMISESTÄ UUSISSA RAKENNUKSISSA LÄHES
NOLLAENERGIARAKENNUKSIIN**

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry lausuu seuraavaa.

Yleistä

Rakennustarkastusyhdistys otti viimeksi lähes nollaenergiasäännöksiin kantaa toukokuussa 2016, jolloin oli mahdollisuus lausua sekä hallituksen esitysluonnoksesta maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (lähes nollaenergia-asetusten antamisen valtuuttava lainmuutos) että luonnoksista tulevista uusista sisäilmasto-, energiatehokkuus- ja energiamuotokerroinasetuksista.

Verrattuna kevääseen on asetusehdotuksissa tapahtunut myönteistä kehitystä.

Lausuntojen antamista olisi suuresti helpottanut, mikäli kaikkiin luonnoksiin olisi jo alusta pitäen liittynyt niiden perustelumuiot. Perustelumuiot oli valmistunut ainoastaan energiamuotojen kertoimia koskevaan valtioneuvoston asetusluonnokseen. Lisäksi hiukan jälkijunassa saatiin laskentaesimerkkejä energiatehokkuuden vertailuluville rakennusten eri käyttötarkoituksissa (24.10.2016).

Luonnos asetukseksi uuden rakennuksen sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta

Pykälät 3, 4, 5, 6 ja 7:

Säännöksissä on rinnastettu pääsuunnittelija, erityissuunnittelija ja rakennussuunnittelija, joille kaikille annetaan suunnittelua koskevia sisäilmasto- ja ilmanvaihtotavoitteita. Pääsuunnittelija ei lain (MRL 129 a §) mukaan ole varsinaisesti ”suunnittelija”, vaan suunnittelun kokonaisuudesta ja laadusta vastaava. Sinänsä on erittäin hyvä, että korostetaan suunnittelun kokonaisuutta ja suunnittelun eri osa-alueiden kytkeytymistä toisiinsa. Pää

suunnittelijan roolin erilaisuus tulee kuitenkin johdonmukaisesti erottaa varsinaisten suunnittelijoiden rooleista. Toivottavana voi pitää sitä, että jatkossa säädöksiä kehitettäessä tullaan velvoittamaan eri alojen erityissuunnittelijoiden mukana olo hankkeessa alusta saakka. Tällä hetkellä tulee lupahakemusta jätettäessä ilmoittaa ainoastaan pääsuunnittelija ja rakennussuunnittelija (MRL 120 g §). Valitettavan tavallista on, että nimenomaan talotekniikan erityissuunnittelija valitaan hankkeeseen niin myöhäisessä vaiheessa, että hän ei pääse riittävästi vaikuttamaan jo tehtyihin suunnitteluratkaisuihin.

Huonelämpötilan suunnitteluarvoissa (4 §) on lämpötilan hallinnan suunnittelun vaihteluväliksi asetettu plus 20–25 astetta celsiusta. Makuuhuoneissa ihanteellisin lämpötila ei suinkaan ole 20 astetta, vaan sitä alhaisempi. Makuuhuoneiden osalta tulee vaihteluväliä laskea esimerkiksi plus 18–23:een. Jo kahden asteen pudotus aiheuttaa suoraan energiatehokkuuden parantumisen useilla prosenttiyksiköillä.

Lämmityskauden ulkopuolisena enimmäislämpötilana esitetään plus 27 astetta. Viime vuosina rakennetuissa energiatehokkaissa rakennuksissa on yleisesti todettu ongelmaksi lämpimän vuodenajan yllämpö. Asumisen laatu kärsii merkittävästi, kun 27. asteen ja sitä korkeampikin sisälämpötila jatkuu, ei suinkaan vain muutamien viikkojen vaan useiden kuukausien ajan. Yhdistys esittää, että lämmityskauden ulkopuolelle ei anneta korkeampaa suunnitteluarvoa kuin lämmityskaudelle.

Pykälä 8:

Esitetty vaatimus ilmanvaihtojärjestelmän toiminnan mittaamisesta, ohjaamisesta ja seuraamisesta on erityisesti painovoimaisen ilmanvaihdon osalta hankala. Uusien rakennusten talotekniset laitteet ja järjestelmät ovat jo nykyisellään niin monimutkaisia, ettei niiden toimintaa pysty ohjaamaan ilman teknistä erityisosaamista. Varsinkin pientalojen osalta ei ole syytä määräysten kautta edellyttää mittalaitteita, joiden toiminta usein on haavoittuvaa ja huolto vaatii ammattilaisen apua.

Luonnos uuden rakennuksen energiatehokkuudesta

Pykälä 2:

Siirtokelpoisen rakennuksen erääksi ominaisuudeksi esitetään, ettei se tarvitse kiinteää perustusta. Käytännössä kuitenkin esimerkiksi väistötiloiksi toteutettavat viipalekoulut ja vastaavat joudutaan tavalla tai toisella perustamaan. Mikä silloin on katsottavissa ei-kiinteäksi perustukseksi?

Pykälä 4:

Yhdistys ei näe perustetta sille, miksi E-raja-arvon ylitysmahdollisuus on massiivipuuraakennusten osalta eri käyttötarkoituseroissa erilainen (luokat 1d - 8 verrattuna luokkiin 1a – c).

Loma-asumiseen suunniteltavien pientalojen osalta voi kiinnittää huomiota vireillä olevaan maankäyttö- ja rakennuslain muutokseen. Muutos mahdollistaa tietyin ehdoin nykyistä huomattavasti helpommin lomarakennuksen käyttötarkoituksenmuutoksen pysyvään asumiseen.

Luonnos energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Ehdotettu kerroin uusiutuville polttoaineille on yllättävän korkea, kun sitä vertaa esimerkiksi kaukolämmölle ehdotettavaan kertoimeen (molemmilla esitetään kertoimeksi 0,50). Kyllä kai suuri merkitys on sillä, miten kaukolämpö tuotetaan. Kaukojäähdytyksen kerroin on jopa uusiutuvien polttoaineiden kerrointa alhaisempi. Perustelumuiustiossa viitataan tältä osin siihen, kuinka kaukojäähdytys on yleistymässä. Niin varmaan on, mutta riittääkö se alhaisen kertoimen perusteeksi? Kaiken kaikkiaan tulisi fossiilisten polttoaineiden kerroin olla korkeampi kuin nyt ehdotettava 1,00.

Lopuksi

Kysymyksessä on yhteiskunnallisesti merkittävä säädöskokonaisuus. Sen ympäristövaikutukset ovat täysin toista luokkaa kuin vaikkapa suurta huomiota osakseen saanut kysymys haja-asutusalueiden jätevesisäätelystä.

Vaikka julkisuudessa aihepiiriä lähes nollaenergiarakennuksista on käsitelty, on jopa alan ammattilaisilla monet siihen liittyvät seikat hämärän peitossa. Olkoonkin etteivät nyt lausuttavana olevat ehdotukset merkitse radikaalia muutosta jo vallitsevaan rakennusten energiatehokkuussäätelyyn, tulee sen viestittämisestä myös maallikoille huolehtia riittävin voimavaroin. Muutoin on vaarana, että syntyy perustavanlaatuisia väärinymmärryksiä. Pahimmillaan väärinkäsitykset voivat johtaa rakentamisessa virheratkaisuihin. Myös rakennustarkastajat tulevat tarvitsemaan muutoksesta koulutusta. Monet pienet kunnat rakennustarkastajien työnantajina eivät pysty riittävästä koulutustarjonnasta huolehtimaan.

RAKENNUSTARKASTUSYHDISTYS RTY ry

Pekka Virkamäki
puheenjohtaja